

Paranın asıl kullanımı yapmak istemediğiniz bir işi reddetme özgürlüğü. Bunun için de bir kenarda birkaç ay, birkaç yıl veya ömür boyu *eyvallah* etmeyecek kadar paranız olmalı. Bunu sağlamaksa çoğu insan için imkansız. *Eyvallah etmeyecek* kısmını geçtik, insanların ekseriyeti aydan aya bütçesini borçla çeviriyor. Modern dünya özgürlüğün de sadece kokusu ve görüntüsüyle idare etmenize izin veriyor, *hepiniz özgürsünüz* diye bağırıyor, *istediğinizi yapabilirsiniz*.

Yapamazsınız. *Yapmak istemediğin işi yapmamak* çoğu insanın alabileceği bir risk değil. Bu *zengin* sayılabilecek çoğu insanın bile göz alınamaz. Aylık gelirin bilmemnekadar dahi olsa, giderlerin de o civardaysa, karşıdaki müşteriye iyi davranmak ve onun talep ettiği saçma işleri yapmak zorundasın.

Paranın köle haline getirmesi de böyle böyle oluyor: Bize fırsatlar vaadediyor, indirimdeki ürünler, görülecek ülkeler, yatırım fırsatları, daha çok, daha fazla. 10 (bin, milyon...) lira farkla daha verimli/güzel/faydalı işler yapabiliyoruz. Daha fazlasını istedikçe, daha fazlası için zincire vurulmamız gerekiyor. *Ben bunu istemiyorum* diyecek güç yok, *her şeyim var, paranın bana getireceği nesneleri istemiyorum, sadece ona mecbur olmaktan kurtulmak istiyorum*.

Modern dünya insanlara *hayır deme özgürlüğünü* unutturmak için ona sahte özgürlükler sunuyor. *Zincirlerimize bağlı olduğun sürece istediğin kadar özgür olabilirsin*. Bu özgürlük seni sonraki yaşamlarında bu dünyada bulunmaktan kurtulmak, öldükten sonra cennete gitmek ve *haberlerde gördüğün şu zavallı insanların durumuna düşmemek* gibi formlar alabilir ama asla çarkın kendisini durduracak bir iş yapmamalısın. Çark döndüğü sürece özgürsün. Çark durmasın diye sana borç veriyoruz.